SVOBODNA SLOVENIJA

Año (Leto) XVI (11)
No. (Štev.) 44.

"ESLOVENA LIBRE"

BUENOS AIRES,
30. OKTOBRA (OCTUBRE) 1958

PISMO IZ ČILA

Po volitvah

Danes, ko Vam pišem to pismo, je že več kot mesec dni minilo od zadnjih volitev. Tako kot sem napovedal zadnjič, se je tudi zgodilo. Čilski volilci so se odločili za Alessandrija, ki je bil skupni kandidat konservativne demokratske in liberalne stranke. Dobil je 386.192 glasov. Na drugo mesto se je povzpel levičar Allende s 354.300 glasovi, tretje mesto je pripadlo krščanskemu demokratu Frei-u, ki je dobil 254.283 glasov. Radikal Bossay je dobil 189.182 glasov, biv. župnik Zamorano pa 41.224. Praznih glasovnic je bilo 4.556, neveljavnih pa 15.116. V volilne imenike je bilo vpisanih 1.497.902 volilcev. Razlika med Alessandrijem in levičarjem Allendejem je samo 31.892.

Zakaj je zmagal Alessandri? V prvi vrsti zato, ker je bil neodvisen kandidat. Zato sta ga podpirali že omenjeni 2 desničarski stranki — los conservadores in los liberales. Zanj je glasovalo veliko neopredeljenih volilcev. Volilci so se pa zanj odločili tudi zaradi tega, ker je znan kot zelo dober gospodarstvenik. Vsi se ga še spominjajo kot dobrega finančnega ministra. In čilsko sedanje gospodarstvo naravnost kriči po možu, ki bi ga spravil zopet v red. Ker je praktičen katoličan, je bila na njegovi strani tudi večina kat. duhovščine. Za Alessandrija so dalje glasovali vsi trgovci ter industrialci, ker je napovedal, da bo ščitil privatni kapital ter da bo storil vse, da v bodoče razna podjetja ne bodo propadala.

Izven Čila je gotovo vzbudilo presenečenje, da pri volitvah ni zmagal krščanski demokrat Eduardo Frei. Pa boste takoj razumeli zakaj ne, če Vam povem naslednje. Če bi bile v Čilu volitve pred kakimi štirimi meseci, bi Frei brez dvoma dobil večino. Pri zadnjih volitvah je izgubil veliko svojih pristašev zaradi tega, ker so letos krščanskih demokrati maja meseca skupno s socialisti in masonskimi radikali napravili v parlamentu večinski blok ki je bil usmerjen naravnost proti desničarjem, ki so odločno protikomunistično usmerjeni, ker med njimi prevladuje katoliški element. Ta blok je potem v parlamentu razveljavil zakon o prepovedi komunistične stranke v Čilu, ki ga je leta 1947 izdal tedanji predsednik Gabriel Gonzalez Videla. Čeprav je bil radikal-mason, je bil le odločen protikomunist. Tako je bilo za zadnje volitve vpisanih v volilne imenike 43.000 komunističnih glasov. Vse te glasove je dobil levičarski kandidat Allende ne pa Frei. Posledico svojega koraka so krščanski demokrati občutili tudi v sindikatu premogovnih delavcev v Loti, kjer so pred ponovno dovolitvijo komunistične stranke imeli 3 delegate, socialisti dva, eden je pa bil neodvisen. Po odobritvi komunistične stranke so komunisti dobili v sindikatu 4 mesta, krščanski demokrati pa le enega.

Čilski katoličani so Freiu in njegovim sodelavcem dopovedovali, da paktiranje s komunisti ne bo rodilo dobrih posledic. Kazali so mu tudi na primere krščansko-demokratskih strank v Evropi, zlasti v Nemčiji in Italiji, kjer ta stranka nikjer ne sodeluje s komunisti, pa ni nič zaleglo. Krščanski demokrati v Čilu so trdili, da se bodo komunisti spreobrnili, da se bodo z njimi odkrito spoprijeli v sindikatih in v javnosti ter jih premagali. Ker jih Frei ni poslušal, so glasovali za kandidata, za katerega so vedeli, da s komunisti ne bo delal nobenih sporazumov.

Zlasti desno krilo krščansko demokratske stranke je kompaktno volilo Alessandrija. Od čilskih kat. cerkvenih dostojanstvenikov stojita za Freiem škof v Talcu Mons. Larrain in apostolski nuncij Mons. Sebastijan Baggio.

Levičar Allende je pa dobil tako visoko število glasov zlasti, ker je zelo sposoben demagog. Ljudem je obljubljal, da bo med nje delil zemljo veleposestev, da bo kapital prešel v državne roke, da bodo vsi enaki, da bodo dobivali enake plače, kakor jih imajo delavci. Da je s takimi gesli med delavstvom, med katerim je velika brezposelnost in pomanjkanje, uspeval, ni čudno, ker politične zavednosti ni. Na drugi strani pa tudi kat. cerkvena hierarhija pred volitvami ni dala nobene jasne in odločne smernice glede zadržanja katoličanov pri volitvah. Kardinal Caro je poudaril samo to, da se Cerkev ne meša v politiko, da je nevtralna, da lahko katoličan voli pri volitvah po svoji vesti. Ker pa pri tukajšnjih vernikih ta vest še ni povsem formirana, je nastala zaradi te izjave še večja zmeda, ki so jo povečali še komunisti s tem, da so napravili romanje k Lurški Materi božji in pri njej molili za zmago svojega kandidata Allendeja. Komunisti so izkoristili tudi zmedo, ki je nastala zaradi njihovega ponovnega vpiso v volilne imenike nekaj dni pred samimi volitvami. Ker precej tedanjih komunistov ne živi več v tistih krajih, kot leta 1947, so dobili komunisti od javnega notarja posebno potrdilo s katerim so potem volili, kakor so hoteli. Ta manever je komunistom prinesel veliko glasov. Komunistični kandidat je zmagal v štirih provincah na severu, ki so izrazito rudarske: Tarapaca, Atacama, Antofagasta, Coquimbo. Na jugu je pa dobil večino v provincah Concepción, Arauco, Aysen in Magallanes. V vseh ostalih provincah je zmagal Alessandri. Mesto Santiago, ki ima 33% vseh volilcev, je razdeljeno na 4 volilna okrožja. Allende je dobil večino le v drugem okrožju, v vseh ostalih treh pa Alessandri.

Če bi bil Allende dosegel, da bi bil bivši župnik iz Catapilca Zamorano umaknil svojo kandidaturo, bi bilo 41.224 glasov, kolikor jih je dobil, gotovo za Allendeja in bi tako bil zmagal.

Jorge Alessandri-ja je za predsednika potrdil že tudi narodni kongres na zasedanju dne 24. oktobra. Dobil je 147 glasov, njegov protikandidat social-komunist Salvador Allende pa 23. Za Alesandrija so glasovali konservativci, liberalci, krščanski demokrati, radikali, populisti ter neodvisni. Za Allendeja pa socialistično-komunistični blok. Predsedniško službo bo nastopil 3. novembra t. .

Novemu predsedniku bodo komunisti zelo nagajali. Storili bodo vse, da bi si za prihodnje volitve zagotovili večino. Toda vsi trezno misleči sloji v Čilu so pa mnenja, da bo novi predsednik Alessandri dobo vladal deželo ter uredil zlasti zavoženo gospodarstvo. V urejenih razmerah pa komunisti nimajo nikjer izgledov na uspeh. Vsi smo prepričani, da se bo to zgodilo tudi v Čilu.

Lesar

Kardinal Roncalli – novi papež Jaz XXIII.

V soboto, 25. t. m., so se kardinali katoliške Cerkve ob štirih popoldne zbrali v Vatikanski palači za konklave, na katerem so izvolili novega papeža. Do petih popoldne so smeli še sprejemati zunanje obiske, ob petih pa so za njimi zaprli in zaklenili vsa vrata in okna, ki vodijo proti Sikstinski kapeli. Poleg kardinalov je ostalo zaprtih za čas volitev novega papeža v ta prostor še cela vrsta "uslužbencev", ki so odgovorni za nemoten potek konklava.

Kardinali so volili dvakrat dopoldne in dvakrat popoldne. Pripravljenih so imeli 5000 glasovnic, tako da bi konklave mogel nemoteno trajati polnih 25 dni. Ob vsakem glasovanju je vsak kardinal na glasovnico v čim bolj spremenjeni pisavi napisal ime svojega kandidata, jo odvrgel v zlat kelih in se vrnil na svoj prostor. Trije kardinali so na to v navzočnosti vseh prešteli oddane glasove. Med posameznimi glasovanji so kardinali prebili čas konklave v zbranosti, premišljevanju in molitvi k sv. Duhu za razsvetljenje.

Tik pred začetkom konklave po kardizaradi srčne kapi ameriški kardinal iz Detroita, 76 letni nadškof Edward Mooney. Tako je smrt zmanjšala število kardinalov za ta konklave na 53, ker je nekaj dni prej umrl tudi italijanski kardinal, Celso Constantini. Dva kardinala, jugoslovanski Stepinac in madržarski Mindszenty,, se nista mogla udeležiti konklave, tako da je znašalo število kardinalo ki so se udeležili konklave, 51. Kanalski zbor se je zbral v Vatikanu vseh strani sveta, in sicer: iz Anglij, Argentine 2, Avstrije 1, Avstralij, Belgije 1, Brazilije 3, Čila 1, Ekvorja 1, Francije 6, Indije 1, Irske 1, alije 17, Kanade 2, Kitajske 1, Kolume 1, Kube 1, Nemčije 2, Poljske 1, rtugala 2, Španije 3 in USA 2. Prv so bile zastopane Avstralija, Indija Kitajska, prav tako Čile, Ekvador, olumbija in Kuba.

Tik pred začetko konklave so kardinali poslušali govo "duhovnega vodje" Msgr. Antonia Bci-a v baziliki sv. Petra, kjer so se zbli za molitev k sv. Duhu. Msgr. Bacciki je govoril tudi v imenu vatikanske državnega tajništva, je v svojem govoru poudaril, da naj izvolijo papeža ki "bo združil v eno Zahodno in Vzhodno Cerkev in bo z ljubeznijo odgovaal vsem klicem in prošnjam njegovih otrok. Novi papež naj bo tudi most mi vsemi narodi, tudi med tistimi, ki zvračajo, odklanjajo in preganjajo krščasko vero. Novi papež naj se trudi vzostaviti med njimi tisti pravi mir, ki more obstajati le v uspehih, tišini in naredku med narodi".

Končno so v tore 28. oktobra po enajstem glasovanju izvolili za novega papeža kardinala Rncallija, beneškega patrijarha, po rodu Italijana, ki je 77 let star in si je kt 262. papež nadel ime Janez XXIII.

Odločni nastopi proti komunizmu v Aziji

V južni in jugovzhodni Aziji je v zadnjih tednih prišlo do odločnih nastopov proti komunizmu, ki se skuša utrditi v posameznih državah in ki pritiska od zunaj iz rdeče Kitajske in Sovjetske zveze, kateri si hočeta utreti pot na Indijski ocean in v Indonezijo, čez pa do Avstralije, da bi tako obvladali južni Pacifik.

Hitra in uspešna notranja revolucija, ki je pomedla s komunističnim vmešavanjem, se je izvršila v Pakistanu, kjer sta prevzela oblast v svoje roke predsednik Iskander Mirza in šef štaba pakistanske vojske Mohamed Ajub Kan. Takoj sta odpravila štiri ministrstva in popolnoma reorganizirala vlado. Ustanovila sta komisijo, ki mora v najkrajšem času izdati načrt o agrarni reformi ter rešiti problem prehrane. Po vsej deželi je bilo oklicano obsedno stanje, ki ga nova vlada namerava obdržati za nedoločen čas. V vladi so ostali civilisti, ki imajo močno zaslombo vojske. Oblasti so neusmiljeno razkrile velike zaloge hrane in drugega materiala, ki so ga imeli brezvestni trgovci pripravljenega za črno borzo. Pozaprli so na stotine tihotapcev, vključno Mohameda Ajub Kuro, obrambnega ministra prejšnje vlade. Vlada je tudi podvzela ukrepe za ureditev davčne uprave, ki je zaradi kaosa, ki je vladal v njej, oškodovala državo za milijone rupijev.

Promet v Karačiju, glavnem mestu Pakistana, so takoj preuredili, počistili ulice nesnage in zamemarjenih bazarjev ustavili porast cen, ki so dosegale že astronomske številke, ne glede na to, da so s temi ukrepi težko prizadeli številne črnoborzijanske trgovce.

Nova vlada ima [illegible] in prebivalstva, zlasti, ker ji je uspelo znižati cene in ker je proglasila neusmiljeno borbo proti antidružbenim elementom.

Režim pa stoji pred težkimi problemi. Prebivalstvo, ki šteje danes nad 80 milijonov, narašča letno za 1¼ milijona, poljedeljstvo pa je tako zaostalo, da v zadnjih letih absolutno ne pokriva prehranbenih potreb prebivalstva. Uvažanje hrane je težko izsesavalo finančne zaloge države, zaradi znižanja cen volni in čaju na svetovnem trgu pa dohodki teh produktov, ki jih Pakistan izvaža, niso bili zadosti. Vlada sicer še ni objavila, kako namerava ta problem rešiti, menijo pa, da ji bo uspelo vzdržati se na oblasti in izpeljati potrebne reforme, postaviti deželo na trdne noge, nato pa ponovno vzpostaviti demokracijo, za kar sta se oba sedanja diktatorja Pakistana slovesno obvezala. Če jima načrti uspejo, potem bosta tudi komunizmu v Pakistanu odločilno izpodnesla tla.

Druga južnoazijska dežela, v kateri je prišlo do odločnih nastopov proti komunizmu, je Tajlandija, kjer je maršal Sarit Tanzrat, ki je pretekli ponedeljek prevzel oblast, dal takoj aretirati 35 komunističnih vodij, vključno vodjo levičarskega dela parlamenta. V svojem programu je objavil, da bo deželo rešil notranjega in zunanjega pritiska komunizma. Policija je nadalje zaprla večje število urednikov komunističnih časopisov v Bangkoku, ter Tepa Cotinucita, predsednika levičarske Združene socialistične fronte. Tep, ki je star 47 let, se je letos udeležil večine komunističnih konferenc v Stokholmu, Tokiju in Kairu.

Nova vlada je istočasno sporočila obrambni organizaciji SEATO, da Tajlandija še naprej ostaja zvesta članica te protikomunistične zveze. Vlada poudarja, da so komunisti v državi skušali napraviti razdor med Tajlandijo in njenimi zaveznicami in da je takemu početju bilo treba zadati odločilni udarec. V Bangkoku si je komunizem organiziral tudi osrednjo postojanko za uničevalno delovanje v jugovzhodni Aziji, čemur je ta vlada sedaj naredila konec. Vlada je tudi odpravilo 26 let staro ustavo, ker da ni več odgovarjala modernim potrebam države in obljubila, da bo v najkrajšem času izdelala novo.

IZ TEDNA V TEDEN

De Gaulle je poskušal urediti problem alžirskih upornikov tako, da jim je predlagal konferenco v Parizu, na katero jim je zagotovil popolnoma svoboden prihod in prav tako svoboden odhod, bodisi da na konferenci pridejo do sporazuma ali ne. Uporniki so to njegovo ponudbo odbili, nakar je De Gaulle ukazal alžirski vojski začeti splošno ofenzivo proti upornikom.

Osebni zdravnik umrlega papeža Pija XII., Galeazzi-Lisi, je bil odstavljen kot ravnatelj vatikanskega zdravstvenega urada, ker je prekršil zdravniško tajnost in za veliko vsoto prodal nekemu rimskemu dnevniku podrobno poročilo o papeževi agoniji.

Zahodnonemški predsednik Theodor Heuss je bil na uradnem obisku v Angliji. To je bil prvi obisk nemškega državnega poglavarja v Angliji od leta 1907, ko je bil v Londonu na uradnem obisku cesar Viljem. Britanska kraljica Elizabeta namerava vrniti obisk.

Sovjeti so odklonili zavezniško ponudbo o prenehanju z atomskimi poskusi za eno leto. Na tozadevno konferenco naj bi se sestali z zahodnimi zavezniki 31. oktobra.

Amerikanci so s Cape Cañaveral izstrelili v vsemirje nov satelit "Beacon", ki ga je tvoril plastični balon, kateri naj bi krožil okoli Zemlje ob robu atmosfere in meril gostoto zemeljskega ozračja v teh višinah. Poskus ni uspel.

Letošnjo Nobelovo nagrado za literaturo so v Stokholmu podelili protikomunističnemu sovjetskemu pisatelju 68 letnemu Borisu Pasternaku, ki je napisal knjigo "Doktor Živago", ki predstavlja literarno atomsko bombo proti komunistični tiraniji v ZSSR. Knjigo so tiskali in izdali na Švedskem, medtem ko pisatelj živi v ZSSR. Sovjeti so poskušali preprečiti tiskanje knjige tudi na Švedskem. Sovjetsko časopisje je po podelitvi nagrade napadlo Pasternaka in ga označilo za buržuazijskega pisatelja.

Zadnje ameriške čete so odšle iz Libanona v soboto, 25. t. m. Tudi angleške čete iz Jordanije so začele polagoma odhajati.

OB 40 LETNICI SLOVENSKE OSVOBODITVE

GOVOR G. MILOŠA STARETA NA PROSLAVI V BUENOS AIRESU dne 19. X. 1958

Spoštovani!

Poverjena mi je častna naloga, da Vam govorim o pomenu 29. oktobra, največjega slovenskega narodnega praznika.

Najprej mi dovolite, da odgovorim na vprašanje, zakaj smatramo Slovenci dan 29. oktobra za največji narodni praznik.

Odgovor na to vprašanje je enostavnejši, če vzamemo življenje naroda tako, kakor življenje človeka: Oba preživljata otroško dobo in dobo dorašča nja. Kakor človek s polnoletnostjo vstopi v življenje in prevzame odgovornost za svojo usodo, tako je tudi v življenju naroda. Narodi pravtako doživijo svojo polnoletnost, dokažejo svojo zrelost ter prevzamejo sami odgovornost za svojo usodo.

29. oktobra 1918 je slovenski narod dokazal svojo zrelost, postal je polnoleten in sam vzel v roke usodo svoje bodočnosti. Zato smatramo ta dan za najvažnejši dogodek v zgodovini slovenskega naroda.

Odgovoriti hočem tudi na drugo vprašanje: zakaj je slovenski narod šele tedaj sam odločal o svoji usodi?

Stoletja in stoletja je životaril v okolnostih, ki so mu vedno že v kali zatrle misel, da bi se upal prištevati med živa narodna bitja. Kaj šele, da bi sam odločal o svoji usodi. Niti pomisliti ni smel, da je narod.

Kljub vsemu temu pa je vso to dobo z neko naravno težnjo po samoohranitvi na raznih odtenkih življenja gojil plamenčke tihega hrepenenja po nečem neznanem.

Doba Napoleonove Ilirije, katere glavno mesto je bila Ljubljana in uradni jezik slovenski, je bil prvi svetel žarek, ki je za kratko dobo ogrel komaj utripajoče srce slovenskega naroda.

Po razpadu Ilirije je sledil absolutizem, ki je zopet zatrl vsako sled slovenske besede.

Prvi slovenski narodni program

Leto 1848 je bilo prebujanja narodov. Bilo je leto prebujenja tudi za Slovence. Najbolj bomo to dobo razumeli, če prenesemo nanjo besede Ivana Cankarja: V Slovencih se je zgodilo nekaj "kar je zelo podobno hrepenenju ujetnika. Slabič je videl, da je brat močan in začel je upati vase in v svojo prihodnjost".

Od tega leta dalje so se Slovenci začeli zavedati, da se jim godi krivica. Začeli so spoznavati, da so narod in da jim zato gredo neke temeljne pravice. Sklicujoč se na **prirodno pravo** so postavili leta 1848 prvi slovenski narodni program. Ker so Slovenci v Avstriji živeli razdeljeni v šest različnih upravnih enot, so v programu postavili prvo željo, da bi se vsi Slovenci združili v **Zedinjeno Slovenijo.** Tudi imenovala naj bi se ta nova tvorba Slovenija, tako, da bi bili tudi po imenu Slovenci, ne pa Kranjci, Štajerci, Korošci itd. Dalje so v tem programu postavili željo, da bi bil slovenski jezik enakopraven z nemškim jezikom v šoli in uradu, dodali pa še, da bi radi slovensko vseučilišče v Ljubljani.

Iz tega skromnega programa razvidimo, da so se Slovenci tedaj zavedli, da jim branijo vse tisto najosnovnejše, kar je bistveno za narod: ime, jezik, enotna uprava, narodna vzgaja.

Začetek odločilne borbe

Leta 1848 je bil prvič postavljen slovenski narodni program. To leto je tudi začetek odločilne borbe: ali bo zmagala mogočna Avstrija s svojo tezo, da Slovenci niso narod in da se mora to ljudstvo utopiti v morju nemštva, ali pa bo zmagal mali, zaničevani slovenski narod in uveljavil svoje pravice. Borba je bila neenaka. Avstrija je imela oblast in ves državni aparat, Slovenci pa so začeli borbo golih rok.

Kako so vodili ta boj avstrijski oblastniki?

Imena Slovenec ali Slovenija niso dovolili. Ostati smo morali Kranjci, Štajerci, Korošci itd.

Slovenski jezik je ostal zaničevan in zapostavljen. Vsi napori, da bi postal na domači zemlji slovenski jezik v javni upravi in šolstvu vsaj enakovreden tujemu nemškemu, so ostali brezuspešni. V cerkvi pa se je n. pr. v Lavantinski škofiji zboljšalo šele s Slomškovim prihodom.

Še leta 1912, ko je ljubljanski "Slovenec" v uvodniku popisoval turške razmere na jugu Balkana, je zapisal: "Kaj govorimo o upravi v Kosovskem, Bitoljskem in Solunskem vilajetu! Saj imamo vilajet na Slovenskem. Koroški vilajet, kjer človek ne sme niti železniške karte, ki jo drago plača, v materinem jeziku zahtevati. " Uvodničar nato

(Nadaljevanje na 2. strani)

OB 40 LETNICI SLOVENSKE OSVOBODITVE

(Nadaljevanje s 1. strani)

poziva, naj bi bilo takih turških razmer na Slovenskem enkrat že konec.

Vemo pa, da to ni bilo samo na Koroškem. Na Štajerskem je bilo nevarno javno govoriti slovensko in ni bil osamljen primer, da je bil Slovenec na slovenski zemlji zaradi svoje materine besede od tujca ožigosan kot "Windischer Hund."

Eno od najuspešnejših sredstev v borbi proti Slovencem je bilo šolstvo. Avstrija se je tega dobro zavedala, zato je bila nepopustljiva pri stališču, da je na slovenski zemlji nemščina učni jezik v šolah. Izjema je bila nekako poslovenjena osnovna šola na kmetih. V srednji šoli je bil slovenski jezik eden izmed manj vrednih učnih predmetov.

Značilno za nepopustljivost Nemcev v šolstvu je tole: Leta 1893 so bili slovenski poslanci v koaliciji z nemško levico in Poljaki. To priložnost so skušali izrabiti in so postavili zahtevo po slovenskih paralelkah na gimnaziji v Celju. Skromna je bila ta zahteva. Toda Nemci so takoj razbili koalicijo in slovenske poslance vrgli ven, ker so to laže prenesli, kakor da bi dali eno samo slovensko paralelko v slovenskem Celju.

Pa tudi vsak stan je moral občutiti brez števila bolečih krivic, ki jih je delal avstrijski režim Slovencem. Naj je bil to slovenski izobraženec, obrtnik, delavec, kmet ali kdorkoli. Biti Slovenec, je bil neizbrisen madež kot podedovani greh.

Tako je moral n. pr. slovenski izobraženec, ki je bil po večini sin slovenskih kmetskih staršev, svoje poreklo bridko občutiti od vstopa na gimnazijo do tedaj, ko je šel v pokoj.

Na rodni zemlji mu je bila pot v javni upravi navzgor zaprta. Vsa višja mesta so bila zasedena po Nemcih ali nemškutarjih. Če so bile kdaj kake izjeme, so bile le v toliko, da so potrdile gornje pravilo.

Kakor je bil v Avstriji zapostavljen slovenski izobraženec, je doživljal isto usodo slovenski obrtnik. Do leta 1918 ni bilo slovenskih obrtnih šol in Slovenec je moral v tujino v nemške šole. Če pa je hotel slovenski obrtnik na domači zemlji začeti obrt, so mu oblastniki znali nametati že na poti do samoosvojitve dosti ovir. Pozneje je moral ostati le mali obrtniček, ker so po zamisli Nemcev smela obstojati samo tista večja obrtniška podjetja, ki so bila v rokah Nemcev. Da je podpirala nemške obrtnike, je državna uprava oddajala gradbo cest, železnic in drugih javnih del izključno le tujcem.

Prav nič drugače ni bilo v industriji. Res da je bilo v Sloveniji do zloma Avstrije malo industrije, toda, kar je je bilo, je bila vsa v nemških odnosno tujih rokah. Slovenci smo imeli pri tej industriji v glavnem le to udeležbo, da je slovenski delavec smel služiti nemškemu kapitalu in delati ob 10 in 12 urnem delavniku brez socialnega zavarovanja.

Precej pojasni sliko tudi to dejstvo: Kot sem že omenil, smo bili Slovenci v Avstriji razdeljeni na šest dežel. Razdelitev je bila izvedena tako, da smo bili povsod v manjšini razen na Goriškem in na Kranjskem. Da pa pri volitvah ni prišel do vpliva slovenski živelj, je poskrbel volilni zakon. Tako je za kranjski deželni odbor 60 nemških graščakov volilo 10 poslancev. 40.000 kmečkih davkoplačevalcev pa 16 poslancev. Na tisoče Slovencev sploh ni smelo voliti, ker niso plačevali zadosti davka. Podobno razmerje je bilo v ostalih deželah. Na Goriškem je 160.000 Slovencev volilo 14 poslancev, 90.000 Furlanov in Italijanov pa 15.

Pravilno tudi ugotavlja zgodovinar, ko piše, da je na Slovenskem nemški kapital, podpiran od dunajske vlade, načrtno naseljeval svoje ljudi. Naše narodne meje na severu so se čimdalje bolj krčile, ob našem morju pa so preko slovenskega ozemlja Nemci vztrajno gradili "most do Adrije".

Obstojala sta Drang nach Osten in Drang nach Sueden.

Schulverein in Suedmark sta igrali žalostno in nečastno vlogo.

Vse to pa ni bilo zadosti: Avstrijski oblastniki so se n. pr. v uničevanju Slovencev na štajerski slovenski zemlji posluževali sredstev, kakor so jih uporabljale kolonialne sile med domačini po Aziji, Afriki, Srednji in Južni Ameriki: vse so storili, da so lahko segali po slovenski zemlji ter nanje naseljevali Nemce, po možnosti protestantske vere.

Še in še bi lahko našteval. Pa naj zadostuje ta bežen pogled. Le za psihološko razumevanje razmerja med avstrijskimi Nemci in Slovenci naj navedem nekaj primerov:

Kaj je bil Slomšek Slovencem, ne bom danes govoril. Le to ugotovim, da je njegova veličina tolikšna in njegov pomen za Slovence tako velik, da je malo takih primerov v slovenski zgodovini. Njegovo geslo je bilo: Malo govoriti, veliko delati, vse potrpeti. Ko je umrl, je tega svetniškega škofa spremila na pokopališče množica Slovencev. Žalost je bila nepopisna. Ko so odšli pogrebci, je pridrvela tolpa Nemcev na njegov grob, nanj pljuvala z vkliki: Tu imaš slovenski svetnik.

Med prvo svetovno vojsko je govoril nemški poslanec Wichtl na zborovanju v Slovenski Bistrici takole: "Kaj storiti s Slovani? Treba bo decimirati njih število in razkosati njih skupnosti, sicer postanejo nemštvu skrajno nevarni: Jugoslovani se morajo decimirati in porazdeliti na sedem vetrov. Največ Slovencev in Hrvatov morajo dobiti Nemci. Nekaj Slovencev bomo dali Italijanom... Dokler se ti nemški načrti ne izvrše, je treba gledati, da se jugoslovanski rod decimira. Sredstva: nemške šole, vojna in malo živil. Z eno besedo: glad".

Še tedaj ko so že videli, da je prva svetovna vojna izgubljena, in razpad monarhije neizbežen, je avstrijski ministrski predsednik Seidler izjavil: "Mogoče bo kdaj kasneje Jugoslavija ustanovljena, a v njej ne bo dežel, ki jih Nemci potrebujemo za dostop do Trsta".

Še tedaj je odkrito govoril, da so po nemških načrtih Slovenci zapisani narodni smrti.

Tudi, če sem navedel te primere, sem daleč od tega, da bi s tem obsojal ves avstrijski in ves nemški narod.

Tako so se borili mogočni Avstrijci proti Slovencem.

Kako pa so vodili borbo Slovenci?

Njihova borba je gotovo edinstvena v zgodovini narodov. Uradno jim je bilo vse prepovedano. Niso imeli nobenih pravic. Kljub temu so se našli med Slovenci možje, ki niso obupali. Zavedali so se, da morajo iskati novih potov. Če je uradno slovenska šola zabranjena, morajo narod vzgajati na drug način. Če je slovenski jezik zapostavljen, morajo priti do slovenskih knjig in listov in s kakršnim koli slovenskim branjem [illegible] slovenski jezik živ. Če uradno niso skrbeli za izobrazbo naroda, da bi bil manj odporen, so morali ti možje skrbeti za izobrazbo, da je bil narod odpornejši.

Tako smo dobili Mohorjevo družbo, čitalnice, prišla je doba taborov, prosvetne in mladinske organizacije, množili so se slovenski listi. Proti tujemu kapitalu je nastalo slovensko zadružništvo. Dobili smo leta 1906 tudi prvo slovensko srednjo šolo — škofove zavode v št. Vidu nad Ljubljano.

Čas ne dopušča podrobnega opisa. Razvoj slovenskega naroda od leta 1848 je bil tolikšen, da ga moramo samo občudovati in strmeti.

Narod je tudi politično dozoreval.

Sodelovanje Slovencev Hrvatov in Srbov

Med Slovenci, Hrvati in Srbi, ki so živeli v Avstro-ogrski monarhiji, se je rodila že koncem prejšnjega stoletja želja po medsebojni povezavi. Uvideli so, da bodo tako močnejši, kakor če se bori vsak zase. Prišlo je do skupnih zborovanj in sestankov, katerih posledica je bil Jugoslovanski klub, ki je nastal v dunajskem parlamentu pod vodstvom dr. Korošca. Združil je vse Slovence brez razlike politične pripadnosti. Saj je bil dr. Žerjav tajnik dr. Korošca. Povezal pa je vse slovenske, hrvatske in srbske poslance v dunajskem parlamentu.

Višek vse borbe slovenskega naroda in njega vodilnih mož je bila slovita Majniška deklaracija, ki je zahtevala, da se vse zemlje monarhije, v katerih prebivajo Slovenci, Hrvati in Srbi zedinijo v samostojno državno telo, ki bodi prosto vsakega gospodstva tujih narodov.

O tej Majniški deklaraciji iz leta 1917, ki je postavila temelje osvoboditvi Slovencev, je dr. Brejc, ugledni član prve slovenske vlade, 10 let po osvoboditvi napisal:

"V bolečinah svetovne vojne rojena Majniška deklaracija je bila v našem narodu ustvarila tisto razpoloženje, ki je bilo za veliko dejanje oktoberskega prevrata neobhodno potrebno...

Majniška deklaracija — vseeno z okvirom ali brez njega — je naš narod tako prekvasila, da je politično osvobojenje ob prevratu smatral za nekaj, kar je moralo takorekoč samo od sebe priti...

Odtod presenetljivo dejstvo, da so prevratni dogodki našli slovenski narod v tako lepi harmoniji".

Potek osvoboditve

Narodno veče je bila v prvih dneh oktobra meseca leta 1918 ustanovljena politična reprezentanca vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov v Avstro-Ogrski monarhiji. V njem so bile združene vse politične stranke in skupine iz Slovenije, Istre, Hrvatske, Bosne, Hercegovine, Dalmacije in Ogrske. Za predsednika tega narodnega veča je bil izvoljen nesporni slovenski politični voditelj in predsednik Slovenske ljudske stranke dr. Anton Korošec. Tajnik za Slovenijo in Istro pa je bil prvak liberalne stranke dr. Albert Kramer. Temeljni program Narodnega veča je bil: Zedinjenje vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov, živečih v monarhiji, v narodno, svobodno in neodvisno Državo Slovencev, Hrvatov in Srbov.

Dogodki na bojiščih in doma so se razvijali z filmsko naglico. Iz dneva v dan je postajalo jasneje, da je težnja po svobodi močnejša, kakor sila monarhije. Odigravali so se dogodki v mesecu oktobru, ki so bili zgodovinskega pomena za monarhijo in v njej živeče narode. Odločilni dan je bil 29. oktober. Ta dan je Hrvatski sabor kot edini delujoči parlament med osvobojenimi Jugoslovani sklenil, da pretrga državnopravno razmerje med monarhijo, da se razveljavi hrvatsko-ogrska nagodba in da se ustanovi suverena Država Slovencev, Hrvatov in Srbov. Obenem je prizral hrvatski sabor Narodno veče pod predsedstvom dr. Korošca kot vrhovno oblast nove države.

V Ljubljani, kjer je že obstojal Slovenski narodni svet, so proslavili ta dan svobode z veličastno manifestacijo, katere se je udeležilo 60.000 ljudi. Narodni svet za Slovenijo in Istro, ki je že 26. oktobra odstavil deželnega glavarja, je organiziral z oborožitvijo Orlov in Sokolov narodno obrambo. Nemški uradniki na vodilnih mestih so biti odstavljeni, javna poslopja zastražena in predsedstvo Narodnega sveta je 31. oktobra imenovalo slovensko vlado s predsednikom Josipom Pogačnikom. To narodno vlado je potrdilo Narodno veče v Zagrebu.

Zmagoslavje

Razpadel je kolos Avstro-orgske monarhije, ki je znal po načelu Divide et impera vladati toliko sto let. Nastale so nove države, plapolale so narodne zastave; vriski, petje in navdušenje, se je razlegalo pri osvobojenih narodih in ozračje je pretresal en sam krik: svoboda.

Nimam besedi, da bi Vam mogel zadostno opisati pomen 29. oktobra za Slovence in srečo, ki so jo čutili naši predniki v tisti dobi. Resnično doumeli in doživeli so 29. oktober le tisti, ki so doživeli in preživeli ponižanje in zaničevanje slovenskega naroda v Avstro-ogrski monarhiji. S solzami sreče v očeh so ga doživeli tisti Slovenci, ki so se zavedali, da so bili v Avstriji Slovenci obsojeni na narodno smrt. Če to vpoštevamo, razumemo besede dr. Slaviča, ki jih je zapisal ob 10-letnici Jugoslavije, rekoč: "Slovenci na Štajerskem so Koroščev klic "Jugoslavija ali smrt' vzeli resno."

Novo življenje — svoboda. To je bilo geslo tistih dni.

Veličino dogodka 29. oktobra 1918 bomo razumeli, če si pokličemo v spomin tole: 70 let poprej, t. j. leta 1848 meseca marca, še predem je bil objavljen program Združene Slovenije, je Korošec Matija Majer v Bleiweisovih Novicah v članku "Slava Bogu na višavah" napisal slovenske želje takole: "Kaj pa mi želimo? Več stvari — najimenitnejši pak je: da bode nam slobodno, da moremo v Sloveniji kadar koli hočemo in kakor hočemo po malim v šole in kanclije upeljati naš slovenski jezik".

Ali si morete predstavljati na skromnejši način izrečeno skromnejšo željo slovenskega naroda: "da bi smel po malim v šole in kanclije upeljati slovenski jezik". Samo "po malim" in nič več.

70 let potem, ko je bila izrečena ta skromna želja pa so padli okovi in nastala je nova država, svobodna, narodna, kateri je bil voditelj Slovencev predsednik in suveren.

Kratka je bila doba 70 let, pa zadosti dolga, da je slovenski narod preživel otroško dobo in dokazal neuničljivo življensko silo. Dokazal pa je tudi, da se je znal dvigniti v teh 70 letih na stopnjo enega najbolj kulturnih narodov v tem delu Evrope kljub temu da je bil zatiran in zaničevan in da se je moral boriti obenem za svoje golo življenje.

Ne smemo pozabiti, da je bilo ob razpadu monarhije še posebno odgovorno delo raznih delegacij. Glede teh je dr. Miha Krek nedavno zapisal: "Na delo in uspehe slovenskih delegacij leta 1918 smo Slovenci upravičeno ponosni. V tistih usodno kritičnih dneh so slovenski zastopniki, zlasti pa dr. Korošec nastopali s toliko smelostjo, spretnostjo ter predanostjo stvari in toliko vodilno iniciativnostjo, da na kaj podobnega nimamo pokazati v vsej naši zgodovini. Narodnostna stran vsega življenskega vprašanja je bila tedaj na usodni tehtnici. In tedanji uspehi dr. Korošca so bili tolikšni, da še danes v velikem delu od njih živi vse, kar je slovenskega".

Naj bo današnja svečana akademija posvečena v prvi vrsti spominu tistih Slovencev, ki so do leta 1918 ponižanja in zasramovanja trpeli, ker so bili Slovenci. Naj bo pa posvečena v zahvalo in spomin tistim možem slovenskega naroda, ki so v letih trpljenja in sužentva nesebično vztrajno in požrtvovalno vodili ta ubogi mali narod ter ga dvigali, mu vzbujali zavest in ga končno pripeljali v zaželeno svobodo.

Slovenski narod ter njegovi vodniki in buditelji so opravili delo, ki mu v zgodovini ni najti primere. Bodimo ponosni, da smo sinovi takega naroda!

(Nadaljevanje v prihodnji številki)

Proslavaa praznik Kristusa Kralja

Ves katoliški svet jnedeljo 26. oktobra slavil praznik istusa Kralja. Tudi slovenska skupt v Argentini se je pridružila v leprski manifestaciji, združeni s praznjem praznika Krista Kralja, prosl misijonske nedelje in devetdesenice Baragove smrti.

Lepo nedeljsko polne, ki je dalo tudi zunanji okvir toroslavi, je privabilo Slovence iz vskrajev Velikega Buenos Airesa v za Santa Unión v Capitalu. Ob 16 je vostorni zavodski kapeli daroval sv. m direktor g. A. Orehar. Med sv. maše ubrano prepeval slovenske pesmi vski zbor Callus. V praznični pridigi g. direktor poudarjal potrebo in dnost sodelovanja vsakega vernika preševanju bližnjega in širiti po svojimočeh kraljestvo Kristusovo na zemlj Med mašo je bilo sv. obhajilo; po ni so vsi prisotni zmolili litanije in postilno molitev človeštva Srcu Jezusovu.

Takoj po opravenih bogoslužnih obredih pa so Slovci do zadnjega kotička napolnili velil zavodsko dvorano in sledili drugemu lu slavnostne proslave. Izva al ga Gledališki odsek Slov. kulturne akcijz gosti in pevskim zborom "Gallus". a odru smo prvič videli dramsko pobo N. Jeločnika "Baragovi blagri", rirejeno na podlagi besed sv. pisma, rogovih pisem in devetdnevnice pesna Branka Rozmana. To dramsko pobo je zelo povzdignil nastopajoči zbo Slovencev v narodnih nošah. Mogoče zaključek prizora je na poslušalce pravila Geržiničeva "Molitev za Baragro beatifikacijo", ki jo je odpel pevski bor "Gallus".

Nato je predsenik Južnoameriške Baragove zveze prf. dr. Filip Žakelj imel spominski govr ob devetdesetletnici Baragove smri. V uvodu se je spomnil nedavno umrlega detroitskega nadškofa kardinala Mooney-a, ki je bil velik pobornik za Baragovo zadevo. Ob tej priliki je tudi menil, da tudi kardinal Agiaganian pzna delo hašega velikega misijonarja kofa Barage. V govoru samem pa je živo naslikal Baragovo pot, dela in žitve. Govornik je vse rojake vzpodbujal k še bolj gorečemu sodelovanju teh zadnjih 10 let pred stoletnico Baragove smrti, da vsaj do tega [illegible] slovenskega svet-

Tomčeva "Dana mi je vsa oblast", v izvedbi "Gallusa" je uvedla v dramski prizor Guida Manacorde "Pavlovo slovo" iz trilogije "Pavel iz Tarza". Tudi ta prizor je gledališka skupina nad vse dobro odigrala, tako da je vsakdo mogel slediti prizoru, tudi če ne bi razumel besedila. Seveda gre nemala zasluga režiserju, ki je prizor pripravil; pa tudi nastopajoči so se zelo potrudili. Odlične maske in obleka igralcev ter scena, preprosta, a primerna, so povzdignile prireditev.

Nedeljska proslava, ki so je priredile Slov. Katoliška Akcija, Slov. misijonska zveza in JABZ, je bila tudi dokaz, da se naša skupnost v zmedi današnjega časa dobro zaveda, da ji kraljuje Kristus Kralj. Dokler bo živa ta zavest, bo med Slovenci živela dolžnost do dela za zmago Kristusovega kraljestva na zemlji, za zmago dobrega nad zlom.

V Zbornikih-Koledarjih Svobodne Slovenije je vsako leto zanimivost poglavje NAŠA BESEDA, kjer objavljamo povesti in črtice slovenskih pisateljev v izseljenstvu. Letos so prispevali v to poglavje svoja dela: **Jože Vombergar** "Sejm bil je živ", **Mlinarjev Janče** "Očetov greh", **Ivan Korošec** "Šel sem pisma iskat", **Jože Krivec** "Paket kave", **Lojze Novak** "Pampa", **Božo Kramolc** "Poroka", **Ivan Dolenc** "Po utripih srca".

Zadnji pisatelj spada že k tretji emigraciji in je v dramatskem prizoru na izredno napet način popisal beg iz komunistične Slovenije.

SLOVENIA IN EUROPEAN AFFAIRS

je prva knjiga, ki jo je napisal **dr. Janez Arnež** v angleščini. Izšla je v USA, je obširna in obsega 204 strani. Razdeljena je na devet poglavij, ki govore o Sloveniji v evropski geopolitiki, naselitvi in pokristjanjevanju Slovencev, ustoličevanju slovenskih knezov, fevdalizmu na slovenski zemlji, o Napoleonovi Iliriji, o zadnjem stoletju avstro-ogrske monarhije. Podan je tudi pregled važnejših dogodkov v prvi Jugoslaviji, prikazana okupacija Slovenije in komunistična revolucija ter opisan nastanek II. Jugoslavije. Prikazano je dalje delovanje slovenskih političnih strank ter opisan tudi položaj slovenskih manjšin v Avstriji in Italiji po II. svetovni vojni.

Je to knjiga, ki bo lep pripomoček, da bo inozemstvo lahko spoznavalo slovenski narod, njegovo narodno, politično, kulturno ter gospodarsko življenje. Brez te knjige ne sme biti nobene slovenske javne knjižnice, pa tudi vsaki druzinski knjižnici bo v lep okras. Razen tega je pa tudi najprimernejše darilo prijateljem in znancem-domačinom.

Za tiste, ki so knjigo že prej naročili, stane 90 pesov, kdor jo pa hoče kupiti sedaj, jo dobi v upravi Svobodne Slovenije ali pa v Dušnopastirski pisarni za $ 120.—.

ARGENTINA

Predsednik republike dr. Artur Frondizi je v predsedstvu vlade prenesel izvrševanje predsedniške oblasti na podpredsednika dr. Aleksandra Gomeza. To je storil zaradi odhoda na prijateljski obisk v Paragvaj, kjer se bo nudil od 29. do 31. t. m. Predsednik je odšel v Paragvaj z večjim spremstvom civilnih in vojaških osebnosti.

V provinci Formosa, južno od mesta Clorinda, ki leži nasproti paragvajski prestolnici Asunción in v blizini pristanišča Bouvier na reki Paraguay, je prišlo do močnega streljanja med argentinsko orožniško patruljo ter skupino 150 civilistov, ki so prišli v ta kraj iz Buenos Airesa s kamijoni ter so hoteli vtihotapiti v Paragvay velike količine avtomatske orožja. Z njim so hoteli nasprotniki paragvayskega predsednika gen. Stroessnerja v sosednji republiki sprožiti oborožen odpor proti sedanji njegovi vladi. Argentinski orožniki so zaplenili vse orožje ter tudi načrte za vstajo v Paragvayu. Posrečilo se jim je tudi dobiti v roke nad 54 paragvayskih tihotapcev orožja, ostali pa so se razbežali v gozdove. Med zaplenjenim orožjem je tudi večja količina paragvayskih mornariških uniform. Zaradi tega dogodka je argentinsko orožništvo močno zastražilo mejo proti Paragvayu.

Vlada je proglasila zakon štev. 14557, ki uzakonjuje čl. 28 vseučiliškega zakona z dopolnili poslanca Domingorena odnosno senata in zagotavlja možnost obstoja in delovanja poleg državnih tudi privatnim univerzam. Nasprotniki privatnih univerz pa še sedaj ne mirujejo ter se poslužujejo najrazličnejših načinov in sredstev, da bi preprečili izvajanje gornjega zakona. Tako ponekod visokošolci pa tudi srednješolci še vedna stavkajo.

Predstavniki švicarskih denarnih zavodov so podpisali z argentinsko vlado sporazum, po katerem odobravajo Argentini kredit 600 milijonov švicarskih frankov, t. j. 150 miljonov dolarjev po 6 in pol odst. letnih obresti za nakup raznih industrijskih naprav za argentinsko težko industrijo.

Ladje argentinske vojne mornarice in letala še naprej iščejo prevozno ladjo Guarani, za katero je vojna mornarica že prejšnji teden objavila, da jo je smatrati z vso posadko 37 mož za izgubljeno. Zadnje dni so v zalivu otoka Los Estados našli desko z napisom Guarani. Zato se še bolj potrjuje domneva, da je ladja Guarani zavozila na podvodno pečino ter se razbila, nato pa potopila.

V Argentini bo pošna uprava s 1. novembrom zvišala vse poštne tarife za približno 80%.

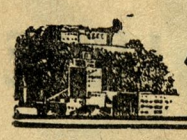

Novice iz Slovenije

"Kitajska lirika" je naslov pesniški zbirki, ki jo je izdal dr. Gradnik v založbi Državne založbe Slovenije v Ljubljani. Je to že tretji izbor kitajske lirike, v katerega je pesnik dr. Gradnik vključil še nove prevode najlepših kitajskih liričnih pesnitev.

Privatne prakse zdravnikov v Titovi Jugoslaviji vedno bolj omejujejo. Nedavno so tako odredbo izdali v Sloveniji, sedaj jo pa pripravljajo tudi za Srbijo. Pa tudi v ostalih republikah privatne zdravniške ordinacije ukinjajo ter zdravnike vključujejo v delo raznih bolniških blagajn.

Miss Fanny Copeland, znana stara lektorica angleškega jezika na ljubljanski univerzi se je letos povzpela že štiridesetič Triglav. Stara Miss živi v Ljubljani, je pri sedanjih rdečih oblastnikih dobro zapisana, ker se je o njem vedno lepo izražala. Tega pa komunisti inozemcem ne pozabijo in se že na kak način "oddolžijo".

Umrli so. V Ljubljani: Marija Križnar, roj. Porenta, Pavla Janša, roj. Breznikar in Janez Ramiš, obratovodja v železarni na Jesenicah ter Karel Gerdin, višji nadzornik signalov v p. v Celju.

SLOVENCI V ARGENTINI

BUENOS AIRES

Zahvala

Vodstvo slovenske folklorne skupine se najlepše zahvaljuje vsem, ki so bodisi z izposoditvijo narodnih noš, ali na kakršenkoli drug način pripomogli k tako lepi izvedbi slovenskih narodnih plesov na proslavi 40. letnice osvoboditve slovenskega naroda dne 16. oktobra t. l. v Buenos Airesu.

Dopolnilo. V zadnjem poročilu o proslavi 40 letnice osvoboditve slovenskega naroda, je po pomoti izpadel odstavek o slovenskih skavtih. Objavljamo ga danes, ker ti idealni fantje zaslužijo, da se zve, da so tudi oni lepo vključeni v delavnost slovenske organizirane skupnosti v Argentini ter so tudi oni v izdatni meri pripomogli k tako lepemu uspehu proslave. Glasi se pa takole:

Ko so rojaki prihajali na popoldansko proslavo, so jih že pred vstopom v poslopje dekliškega zavoda v ul. Hipolito Irigoyen pozdravili slovenski skavti v svojih uniformah. Bili so razporejeni po vsem hodniku vse do stopnišča, ki vodi v prvo nadstropje, nato pa po hodniku vse v dvorano. Pred odrom so se razvrstili na obeh straneh ter so bili kot nekaki častni vrsti. Pod vodstvom svojega starešine g. Marijana Trtnika so nudili sliko lepo organizirane skavtske družine, ki je s svojim nastopom samo povzdignila slavnostno razpoloženje ter tako pripomogla k še večjemu uspehu narodne proslave.

OSEBNE NOVICE

Poroke: V soboto dne 11. oktobra 1958 sta se v župni cerkvi v Martinezu poročila gdč. **Inge Goll** in ing. **Jože Rezelj.** Poročne obrede je opravil dekan teol. fakultete v Adrogue-u g. dr. **Ignacij Lenček.** Za priči sta pa bila: nevesti g. dr. **Vladimir Pezdirc,** ženinu pa njegov brat g. **Lojze Rezelj.** V soboto dne 25. oktobra t. l. sta stopila pred oltar v župni cerkvi v Ramos Mejia g. **Jure Puhek** iz Tanče gore pri Črnomlju in gdč. **Ivanka Peršin** iz Stožic pri Ljubljani. Mladi par je poročil g. **Boris Koman** iz Mar del Plata, za priči sta pa bila: nevesti g. **France Oblak,** ženinu pa g. **Miha Horvat.** Istega dne in v isti cerkvi sta se počila tudi g. **Janez Zarnik** in gdč. **Erminia Skolaris.** Poročne obrede je opravil g. **Janez Kalan.** Mladim parom ob vstopu v novo življenje iskreno čestitamo ter jim želimo mnogo sreče, zadovoljstva in obilo božjega blagoslova.

G. Zdravko Fale, ki je doslej stalno živel v Argentini, je v petek dne 25. oktobra t. l. z letalom odpotoval v Venezuelo, kjer bo živel in deloval pri svojem bratu. V novi deželi mu želimo srečo in veliko uspehov.

RAMOS MEJIA

Dne 22. oktobra t. l. je tiho in skromno proslavil 50. letnico svojega življenja naš dušni pastir g. Janez Kalan. V svoji skromnosti ni hotel kakega slavja, zato so se ga pa rojaki tem bolj spominjali v molitvi ter se mu tako zahvalili za vse dušnopastirsko delo, ki ga vsa leta od prihoda v Argentino opravlja med njimi.

Jubilant se je rodil 22. oktobra 1908 leta v Škofji Loki. Gimnazijo je študiral v škofovih zavodih, bogoslovje pa v Ljubljani. V duhovnika je bil posvečen 3.VII.1932. Kaplanoval je v Št. Janžu na Dol. in v Zagorju med rudarji. Tu so ga nacisti leta 1941 aretirali in odvedli v zapore v trapistovski samostan v Rajhenburgu, odkoder so ga izgnali na Hrvatsko. Po vrnitvi v Ljubljano je nato nekaj časa živel pri svojem rojaku Antonu Ravnikarju, župniku v Šmarju pri Ljubljani, zatem je pa bil imenovan za kaplana v Cerknici. Begunska leta je preživel v taboriščih Lienz in Spittal, odkoder je leta 1949 emigriral v Argentino. Nastavljen je bil takoj za kaplana v mestu Ramos Mejia, kjer z vso vnemo vsa leta skrbi za dušni blagor tudi slovenskih rojakov.

G. Janez Kalan se lavi tudi z leposlovjem. Več svojih stvari je že objavil v Zbornikih-Koledarjih Svobodne Slovenije zlasti pa v Duhovnem življenju.

K življenskemu jubileju mu iskreno čestitamo z željo, da bi v zdravju in moči praznoval še vse naslednje življenske mejnike.

SAN MARTIN

Molitve na grobu pokoj. svetnika Karla Škulja bodo v soboto dne 1. novembra popoldne ob 5. uri na pokopališču v San Martinu. Vabimo pokojnikove prijatelje, da se nam pridružijo.

Odbor za postavitev nagrobnega spomenika pokoj. svetniku Škulju želi zaključiti denarno zbirko in dati spomenik v izdelavo. Zato prosi vse nabiralce in vse Slovence, ki bi želeli sodelovati pri tej akciji, da izroče denar do 10. novembra t. l. blagajniku g. Oskarju Pavlovčiču, Pueyrredón 77, San Martin, F. N. Gral. Bme. Mitre.

MAR DEL PLATA

Družinska sreča. V družini g. dr. Angela Kalina, in njegove žene ge Tončke, roj. Bohinc, so dobili hčerko Marijo Rezko. Druga hčerka se je rodila tudi v družini g. Lojzeta Trpina in njegove ge Nežke, roj. Gornik. Srečnima družinama naše čestitke.

† VOJVODA JAKOB JOVOVIČ

Dne 26. oktobra je umrl v Buenos Airesu v starosti 53 let Jakob Jovović, biv. kapetan jugoslovanske vojne mornarice.

Pokojnik se je takoj leta 1941 priključil Draži Mihajloviču in je postal načelnik gverilskih oddelkov v Črni gori, Sandžaki in Boki Kotorski.

Na mrtvaški oder so ga položili v dvorani Jugoslovanskega doma na Dock Sudu. Krsta je bila posuta s cvetjem in zavita v jugoslovansko zastavo.

V ponedeljek dne 27. t. m. je opravil pogrebne obrede pravoslavni prota Radojica Popovič, ki je imel tudi lep nagovor. Prisrčne besede v slovo sta mu izrekla tudi pok. soborec major Borivoj Radulovič ter Rudolf Žitnik, član NO za Slovenijo. Na pokopališču je imel poslovilni govor general Djordje Glišič.

Ge Kseniji, hčerkama Veri in Nadi ter zetu Milanu Križu izrekamo iskreno sožalje.

PONESREČEN KULTNI VEČER

Dvanajsti kulturni v v soboto dne 25. oktobra je bil posn razpravi o borbi za naše meje nariški mirovni konferenci v letu 1919 Predavanje o tej temi je poslal Frarjavec iz Pariza.

Večer je začel vodzgodovinskega odseka Marijan Maroltzaprosil g. Miha Smersuja, da naj lavanje prebere. Avtor predavanja srčiko predavanja zgradil okoli kke razmer, ki so spremljale delo sloske delegacije in vodilnih osebnosti vovenski politiki ob času, ko se je lferenca pečala z našimi mejami. Kra je podal pogled na razmere na nm ozemlju in na nevarnosti, v katersmo se takrat nahajali. Toda te nevarsti so v veliki meri zajele večje obsegker so Slovenci nezrelo in nesposo reagirali na dogodke. Ljubljana se predajala veseljačenju ob novi svdi, v Narodni vladi pa so bile osebei svojim nalogam v veliki meri nisoile kos. Izredni činitelji in izredne bnosti na raznih mestih so rešile pžaj (polkovnik Švabič na zapadu in geral Maister na severu, to je v Mariru). Sicer so člani slovenske delegje na pariški konferenci izdelali iedno izdelana strokovna poročila in edloge, vendar je bil vodja jugoslovske delegacije Nikolaj Pašič tisti, ki jbil najbolj vešč v diplomatski tehniki n skušal rešiti za Slovence ugodne sohije, ker boljših ni bilo mogoče doseči Wilsonova črta, demarkacijska črta naKoroškem). Toda nezrelost pogledov v domovini je samo še pospešila katstrofalen preobrat v našo škodo. O koncu je predavatelj navajal, da ns ista nezrelost spremlja še naprej in nam napoveduje nove udarce.

Po predavanju se jerazvila živahna in odločna debata, v ktero so posegli dr. Bajlec, Ruda Jurče, Zorko Simčič, Rudolf Smersu, prof. Pavle Verbic in inšp. Štancer. Vsi so podčrtavali glavno misel, da je tako presojo slovenske preteklosti in delavnosti Slovencev na mirovni konferenci in doma treba odkloniti. Na žalost ni na razpolago dokumentov, ki jih je mogel imeti na razpolago predavatelj v Parizu, vendar preseneča trditev, da bi bil Nikolaj Pašič tisti, ki bi bil najbolj uspešno reševal naše meje na konferenci. Gotovo je, da ta trditev v zvezi z govorjenjem o naši nezrelosti in nesposobnosti ne more biti logična. Dalje je velika napaka trditi, da so bili slovenski pogledi v času pariške konference res nezreli in da ljudje, ki so sedeli v ljubljanski Narodni vladi niso bili kos svojim nalogam. Verjetno je bilo pravilnejše stališče, da se mora mlad narod držati predvsem temeljnih načel in verovati v pravico in njeno zmago. Sicer je res, da pri tem narod lahko doživlja poraze, toda ti porazi niso definitivni, dasi je izkušnja zlasti na Koroškem lahko zelo tragična. Ako so naši vodilni možje takrat verovali v ta načela, to zanje ne more biti nečastno. Dalje: kje je gradivo o delu naših delegatov na pariški konferenci? Vemo, da je dr. Lambert Ehrlich imel vse svoje gradivo zbrano in ga je tudi redigiral za objavo. Rokopis je bil predložen Slovenski Matici v objavo in je poročevalec dr. Izidor Gankar objavo priporočil, toda politični vplivi so izid knjige preprečili. Upravičena pa je vera, da je gradivo rešeno in da bo kdaj objavljeno in bo tedaj razvidno, kako je potekala borba za meje na konferenci. V letu 1944 je v Rimu mogel pokojni dr. Janko Kralj podati pregled o situaciji slovenskega naroda v očeh mednarodnega sveta. Svoje ugotovitve je izvedel v sintezo, da je prav slovenski narod med najbolj zrelimi narodi v Evropi in da to dokazuje ves razvoj slovenske zgodovine od reformacije naprej. Zato je treba pri tem razpravljanju skrbeti, da ne prehajamo prekmalu v negativne zaključke. Tudi ne gre pretiravati vplive tujih osebnosti in je nekoristno navajati na eni strani samo negativne lastnosti(demagogija Stjepana Radiča in "analfabetizem" Hrvatov) in na drugi strani vlogo Nikole Pašiča, da si njegovo delo še ni podano objektivno (krfski pakt in okolnosti okoli Ženevskega pakta, ki so preprečile, da bi mogel biti dr. Korošec v dneh okoli 1. decembra na svojem mestu v domovini). Ob koncu je bilo navedeno, da je bilo sodelovanje slovenskih prostovoljcev v prvih oboroženih oddelkih zelo razsežno in polno idealizma, ki je sproti zavzemal važne postojanke in hkrati moral doživljati izkušnje na terenu. Izkušnje so bile težke, vendar je prav tam bilo ugotavljati, da je bilo idealistično gledanje na ves problem kljub vsem porazom in bridkim udarcem bolj na mestu in tudi upravičeno.

Pozitivna stran tega kulturnega večera je bila v tem, da so navzoči tako stvarno in odločno odklonil Erjavčevo pristransko in tendenčno ocenjevanje zgodovinskih dogodkov.

Predavanja na kulturnih večerih Slovenske kulturne akcije so doslej dosegala visoko raven. Zato se pridružujemo mnenju, ki je bilo izrečeno v debati na tem kulturnem večeru, da take vrste predavanja kot je bilo Erjavčevo ne spadajo v okvir Slovenske kulturne akcije.

Vsak teden ena

ZAGORSKI ZVONOVI

Bom šel na planine, na strme vrhe,
bom slišal od daleč zagorske zvone.

Zagorski zvonovi premilo pojo,
nemara preljubo k pogrebu neso.

Pa če jo nesejo, le naj jo neso,
saj dolgo ne bode, ko pojdem za njo.

SLOVENCI PO SVETU

ANGLIJA

Župnik Ignacij Kunstelj, ki nesebično ves čas deluje med slovenskimi rojaki na Angleškem, je letos slavil dva jubileja: 25 letnico, odkar je bil posvečen v duhovnika ter je na Vrhniki imel novo mašo, ter 50 letnico življenja, ki je bila 10. avgusta t. l.

G. župnik je želel, da bi oba jubileja šla mimo kar neopaženo ter da bi ju praznoval v vsej skromnosti, pa so bili rojaki drugačnega mnenja. Hoteli so mu ob tej priložnosti izreči vso zahvalo in priznanje za veliko delo, ki ga vsa leta vrši med njimi. Proslava je bila že junija meseca na praznik sv. Petra in Pavla v Rochdale s sv. mašo, akademijo in slavnostnim kosilom.

Slavljenca so rojaki sprejeli pred samostanom šolskih sester. S prisrčno pesmico ga je pozdravila Grkmanova Majdka in mu izročila šopek nageljnov, ki je bil spet s slovenskim trakom. Ob vstopu v cerkev so mu pa rochdalski slovenski pevci zapeli v pozdrav pesem "Srebrnomašnik bod' pozdravljen". Jubilant je imel nato mašo, med katero je imel cerkveni nagovor g. p. Žužek, ki je za to slovesnost prišel naravnost iz Walesa. Na koncu cerkvenega opravila so vsi zapeli še zahvalno pesem.

Po maši je bilo slavnostno kosilo, popoldne pa slavnostna akademija, na kateri je pevski zbor pod vodstvom pevovodje g. Lešnika lepo zapel več pesmi, slavnostni govor je pa imel g. p. Žužek. Slavljencu g. župniku Kunstlju je izročil lep srebrn križ s škropilnikom. V imenu rochdalskih Slovencev je g. Kunstlju izročila ga H. Ivanovič znesek 102 funta, ki so ga zbrali rojaki in poklonili g. Kunstlju za njegove osebne potrebe. G. Kunstelj se je rojakom toplo zahvalil za vso pozornost, ki so mu jo izkazali za njegov duhovski in življenski jubilej. Nabirko 102 funtov, ki jo je prejel ob tej priložnosti od rochdalskih Slovencev pa ni porabil za svoje osebne potrebe, ampak je z njim plačal račun za pohištvo v Slovenskem domu v Londonu, ki je tudi njegovo delo.

K srebrnomašniškemu jubileju in k 50 letnici rojstva g. župniku Kunstlju prisrčno čestita tudi Svobodna Slovenija. Svojim čestitkam pridružuje tudi prošnjo Bogu, da bi ga ohranil še mnogo let v zdravju in moči, da bi lahko še naprej duhovno vodil slovenski rod na angleškem otoku ter ga ohranjal zvestega Bogu in narodu.

SLAVNOSTNA PREDSTAVA LINHARTOVE KOMEDIJE MATIČEK SE ŽENI

Na predvečer velikega praznika ob 40 letnici osvoboditve slovenskega nanaroda, se je Gledališki odsek Slovenske kulturne akcije pridružil praznovanju tega temeljnega mejnika v naši zgodovini ter postavil na oder Linhartovo 5 dejanko komedijo **Ta veseli dan ali Matiček se ženi.** Obenem je ta predstava bila spomin na krstno izvedbo istega dela pred 110 leti, torej v tistih revolucionarnih mesecih leta 1848, čeprav je izšlo v tisku že celih 58 let poprej.

Prazniku in predstavi je v začetku spregovoril predsednik Slovenske kulturne akcije, g. R. Jurčec, z lepim podarkom, da je Matiček že govoril doma o svobodi, da govori zdaj isto med nami v zamejstvu in čaka, da spet proslavi svobodo doma, kjer je ni...

Ta predstava je bila lep začetek v proslavo tako pomembnega praznika, kakor je bila osvoboditev Slovencev izpod tujih gospodstev pred 40 leti, ko je slovenska beseda smela svobodno zapeti v šolah, uradih in tudi v hramih naših slovenskih gledališč. Slovenska kulturna akcija je lepo povzdignila prazničnost tega zgodovinskega mejnika s kvalitetno predstavo, pri kateri so v nabiti dvorani bili navzoči politični, kulturni in drugi zastopniki naše dejavnosti.

Predstava je bila na odru Frančiškank misijonark Marijinih, v ulici Arroyo 909 v Buenos Airesu.

Literarni književniki sicer navajajo, da je Linhartov Matiček nekaka presaditev Beaumarchaisovega Figara v slovenske razmere. Vendar je v njem razgrnil toliko samoniklo slovenskega, od oblikovanja pristnih domačih tipov pa do osvetlitve tedanjih družbenih razmer med grajskimi mogočnjaki in njih podložno služinčadjo, da smemo delo šteti med samostojne pisateljeve stvaritve z umetniško močjo in dramatsko zanimivostjo. Delo izdaja Linharta dobrega opazovalca in neustrašenega oblikovalca.

Režiser, g. Jeločnik, je hotel dati komediji kar se da pristen izraz: pustil je obe družbeni plasti, imenitno kakor tudi preprosto, v vsej razsežnosti pred nami delovati in razgrniti marsikako nerodnost in neprijetnost. Nastopajoči so govorili tudi jezik avtorjevega časa, kar se je nekaterim bolj, drugim manj točno posrečilo (najbolj dosleden je bil g. Rus). Uporabil je tudi odlične in bogate kostume, ki so že v prvem trenutku vdihnili barvo in imenitnost zgodovinskega časa. Če je potem scenograf, g. Eiletz, postavil komediji moderno sceno, ni bilo to nič napak. Nasprotno: mislim, da je bila stvar mnogo učinkovitejša, tehtnejša, kot če bi bili zaprli dejanje med grajske stene... Nazoren primer, kako se lahko moderno staplja s kvaliteto prejšnjih dob, in zato oboje prilagodi sedanjemu modernemu okusu. G. Eiletz je v tem primeru dobro uspel.

Igralci so igrali razgibano, živahno, predvsem Rusov Matiček in Beznikov Tonček sta bila s polno življenjskostjo in dognanostjo podana. Rus sme biti ponosen na svojega Matička, je verjetno njegova najboljša igra doslej. Naravni in dognani so bili gg. Nose-Žužek, Kastreve-Zmešnava in Hribovšek-Budalo, ki so tvorili "trio oblasti". Posebno se je izkazala z dobro igro prikupna g. Pavči Eiletzeva, ki je igrala Nežko in tvorila z Matičkom odličen par. Barona Naletla je izoblikoval g. Borštnik, njegovo gospo Rozalo pa ga. Jeločnikova: prvi velikih igralskih kvalitet, ki nam je že postavil nekaj izrednih likov na deske, pa ga je tu večkrat zaneslo preblizu burki, da je njegovo dostojanstvo na mestih zvodenelo (verjetna režiserjeva spodrsnitev), druga pa mnogo boljša v resnih igrah kot v komediji, zato je bil vtis, da se v položaju "gnadlive" ni počutila najboljše. Smersujeva Jerca je bila živahen deklič.

Svojevrstna je bila predstavitev ansambla pred pričetkom, prikupna, nova. Isti način prihajanja na oder se je pozneje še ponavljal in prešel v dolgočasnost. Fantje in dekliči, v prelepe narodne noše ozaljšani, so tvorili pevski zbor; s celoto so se ujemale le barvite noše, dasi je pevski del na škodo ostal brez efekta, najbolj vidno v sceni polaganje venca Nežki, — kar je višek komedije, in pa prav v zaključni sceni, verjetno po krivdi muzika pri klavirju, kar je velik vtis, ki ga je komedija obetala pustiti, nehote zmanjšalo. Kako da ni pevskega dela oskrbel Glasbeni odsek SKA-e, kjer bi bile članice sestre Finkove lahko sodelovale, kakor so to že pri isti igri doma?. Prazne so ostale napovedi o prihodu godcev: niso se oglasili niti izza odra.

Luči so bile dobre, šminke primerne.

V celoti so igrali zelo dobro, kar razodeva, da so vložili v priprave obilo truda in dobre volje. Polna dvorana se je razhajala zadovoljna, če izključimo tiste drobce, ki so motili. Bil je lep Matičkov večer in le škoda, da se ga po tolikih žrtvah ne da ponoviti...

* * *

Pripis: pri vseh prireditvah v vstopnicami bi kazalo vse sedeže numerirati, da pri zasedanju ne bi bilo nikakih nevšečnosti. -jkc

KOROŠKA

V **Millstattu** in okolici je meseca avgusta huda ura povzročila pravo nesrečo. Deželna vlada je nakazala podporo 300.000 šil. kot prvo pomoč. Vendar so oblasti očitale delu tiska, da so širili pretirane vesti o nesreči, čes da s tem škodujejo tujskemu prometu. Sedaj tudi preiskujejo pravi vzrok nesreče in so ugotovili, da je sečnja gozdov ustvarila pogoje za katastrofo.

Italijanska poročevalska agencija "Italia" je objavila izčrpen članek o manjšinskem vprašanju na Koroškem. Škoda je samo, da Italijani "branijo" Slovence le zaradi Južne Tirolske,, ne pa zaradi pravičnosti do narodnih manjšin, kajti tudi v Italiji slovenska manjšina živo občuti krivično zadržanje it. oblasti do nje.

V **Božjem grobu** pri Pliberku so blagoslovili tri nove zvonove, ki so veljali 100.000 šil. V ta namen so farani ustanovili poseben odbor s predsednikom Francetom Nachbarom. Zvon, ki tehta 1.400 kg, je posvečen sv. Križu, sv. Mihaelu in sv. Janezu Krstniku, drugi tehta 727 kg in je posvečen lurški Materi božji, tretji pa 413 kg in je posvečen sv. Jožefu ter V. Tereziki D. J. Najmanjšega, ki tehta 156 kg, pa bodo prelili, da bo dobil drug ton. Po sv. maši je zvonove blagoslovil kanonik Aleš Zechner iz Celovca.

PO ŠPORTNEM SVETU

Argentina si je ponovno osvojila južnoameriško prvenstvo v rugbyju, ne da bi izgubila eno samo točko. Na tekmah v Santiagu de Chile je Argentina dosegla 6 točk, slede Čile 4, Urugvaj 2 in Peru 0.

V finalnih šahovskih tekmah v Muenchenu za pokal H. Russell je zmagala ZSSR; druga je bila Jugoslavija; tretje mesto pa je zasedla Argentina.

Jugoslovansko prvenstvo v košarki je zaključeno. Prvo mesto je osvojil Beograd, drugo mesto prejšnji prvak A.S.K. Olympija iz Ljubljane. Ž.K. Ljubljana je na 5 mestu. — Košarka se je po vojni zelo razvila v Jugoslaviji. Da je to popularen šport priča veliko število gledalcev na tekmah.

★

Tekmovanje moštev namiznega tenisa v "Našem Domu"

V soboto dne 11.9. je v prostorih Našega Doma v San Justo bilo tekmovanje slovenskih moštev v namiznem tenisu. Športni odsek Našega Doma, ki je to tekmovanje organiziral, je pripravil zmagovalcem lepe pokale. Udeležba ni bila popolnoma taka kot je bilo objavljeno. Lanuški fantje so se opravičili, da za ta dan nimajo moštva na razpolago, dekleta SDO pa so bila prepozno obveščena in je bila tekma med dekleti SDO in N. doma preložena za drugo priliko. Proti pričakovanju pa ni bilo mladincev SFZ, kar je velika škoda. SFZ ima vendar dovolj mladih igralcev, ki jih ta panoga športa veseli in bi gotovo radi pokazali napredek od zadnjih slov. športnih dni. Upajmo, da pri prihodnjem tekmovanju ne bodo izostali. Prijavila so se torej naslednja moštva: **Mladinski Dom — Don Bosco** (MD) — (M. Filipič, I. Fajfar, F. Tomaževič) — **Naš Dom — San Justo** (J. Rus, I. Tekavec, L. Padovan) in **SFZ — Moron** (L. Debevec, P. Juhant, M. Skvarča). Od mladincev sta se prijavila **MD** (B. Kovač, M. Oven, A. Frontini) in **ND** (P. Skvarča, L. Modic, L. Intihar). Ker je bil g. L. Debevec zadržan, je mesto njega v sporazumu s kapitani vseh moštev vskočil R. Piber, gesta, ki jo je treba upoštevati, saj je s tem pripomogel, da je moštvo SFZ ostalo vreden rival ostalima dvema in tekmovanje ni trpelo na kvaliteti. Lahko rečemo, da so tako tekmovali najboljši igralci namiznega tenisa, kar jih premoremo Slovenci tukaj v Argentini, če izvzamemo M. Tršinarja, ki živi v Mar del Plata.

Ob štirih popoldne se je pričelo tekmovanje med mladinci. Opazil se je napredek pri vseh in nekatere tekme, kot na pr. med P. Svarča (ND) in M. Ovnom (MD), so bile res na lepi višini. Pri mnogih se je še opazila velika nervoza, posledica, ker mladinci premalo nastopajo. Vse do končnega srečanja je tekmovanje med mladinci stalo neodločeno. Z zadnjo tekmo pa je P. Skvarča (ND) z zmago nad B. Kovačem (MD) odločil rezultat 5:4 v korist mladincev Našega Doma in tako zasluženo priboril pokal svojemu moštvu. Podrobni rezultati so naslednji: Modic L. (ND) : Frontini A. (MD) 2:0 (21:17, 21:11) — Skvarča P. (ND) : Oven M. (MD) 2:1 (19:21, 22:20, 23:21) — Intihar L. : Kovač B. (MD) 0:2 (19:21, 12:21) — Skvarča P. (ND) : Frontini A. (MD) 2:0 (21:11, 21:13) — Intihar L. (ND) : Oven M. (MD) 0:2 (8:21, 10:21) — Modic L. (ND) : Kovač B. (MD) 0:2 (10:21, 4:21) — Intihar L. (ND) : Frontini A. (MD) 2:1 (19:21, 21:15, 21:15) — Modic I. (ND) : Oven M. (MD) 0:2 (11:21, 19:21) — Skvarča P. (ND) : Kovač B. (MD) 2:0 (21:10, 21:12).

Sledile so tekme starejših. Moštvo Mladinskega Doma je z odločnimi zmagami 5:2 nad N.D. in 5:1 nad SFZ pokazalo, da ne nosi kar tako naslov slovenskega prvaka v Argentini. Pričakovali smo več odpora s strani moštva N. D. Sicer se vse do tekme med Tekavcem (ND) in Tomaževičev (MD) ni moglo reči, kdo bo odnesel pokal; ko pa je Tekavec, vsled malenkostnega incidenta s sodnikom g. J. Rusom, postal nervozen in izgubil tretji set z 20:22, potem ko je vodil 18:13, se je zmaga odločila v prid moštvu Mlad. Doma Tekavec je eden od najboljših igralcev, ki jih imamo za namizni tenis, in ima že precej tekmovanj za sabo; zato, čeprav je sodnik sodil nenamenoma pristransko, ne bi smel izgubiti živcev, še manj pa čuta odgovornosti, ki mu jo je zaupal klub, da brani v tej panogi svoj sloves. Moštvo SFZ si je z zmago 5:4 nad N. D. osvojilo drugo mesto. Na splošno so bile igre lepe in napete, kar pomeni, da je bila kvaliteta izgralcev res dobra. Zdi se nam bi se Slovenci v tej panogi lahuspešno pomerili z marsikaterim latinskim klubom ali moštvom kake narodnosti. Podrobni rezultati tekmnja starejših so naslednji: **MLAD. M : NAŠ DOM 5:2** Tomaževič (M) : Rus (ND) 1:2 (23:21, 14:21, 1[illegible]) — Fajfar (MD) : Tekavec (ND) (21:14, 21:18) — Filipič (MD) Padovan (ND) 2:0 (24:22, 21:14) Tomaževič (MD) : Tekavec (ND) 2(10:21, 21:18, 22:20) — Fajfar (MD Padovan (ND) 2:0 (21:19, 21:17) Filipič (MD) : Rus (ND) 0:2 (5:2 6.21) — Tomaževič (MD) : Padov (ND) 2:0 (21:12, 21:17).

SFZ: NAŠ M 5:4 M. Skvarča (SFZ) : Rus (N) 0:2 (12:21, 12:21) — Piber (SFZ) Tekavec (ND) 2:0 (21:19, 21:13) Juhant (SFZ) : Padovan (ND) 2:(21:11, 16:21, 22:20) M. Svarča (SFZ: Tekavec (ND) 1:2 (14:21, 27:25, 15[illegible]) — Piber (SFZ) : Padovan (ND) 2 (17:21, 19:21) — Juhant (SFZ) :us (ND) 2:1 (24:22, 14:21, 21:18) —M. Skvarča (SFZ) : Padovan (ND) 0 (11:21, 13:21) — Piber (SFZ) : R (ND) 2:1 (21:14, 16:21, 22:20) Junt (SFZ) : Tekavec (ND) 2:1 (21:1418:21, 21:15).

MLAD DOM :FZ 5:1 Filipič (MD) : Piber (SFZ) 0:2(16:21, 17:21) — Tomaževič (MD) Juhant (SFZ) 2:0 (21:16, 21:18) - Fajfar (MD) : M. Skvarča (SFZ) 0 (21:17, 21:16) Filipič (MD) : Junt (SFZ) 2:1 (21:11, 16:21, 21:14) — Tomaževič (MD) : M. Skvarča (SFZ 2:0 (21:12, 21:11) — Fajfer (MD) : Ber (SFZ) 2:1 (19:21, 21:19, 21:18).

Po končanem kmovanju se je referent športnega odseka Našega Doma g. J. Krištof zahvalil za udeležbo in zmagovalcem izročil zasluženo pokale. K.

OBVESTILA

Šesti socialni dan bo v nedeljo 2. novembra v Slovenski hiši na Ramón Falconu 4158. Začetek ob 8 uri s sv. mašo, ki jo bo daroval g. direktor Orehar. Sledilo bo zborovanje s tremi referati o Titovem komunizmu ter o socialnih in gospodarskih razmerah v domovini. Predavali bodo: **prof. dr. Ivan Ahčin, dr. Janez Arnež** (ta referat je bil poslan iz Združenih držav in ga bo prečitai g. Avgust Horvat) in **Rudolf Smersu.** Po referatih čitanje in sprejem resolucij.

Vse rojake iskreno vabi k udeležbi

Stalni odbor socialnih dni.

Odbor Družabne Pravde se bo tudi letos zbral na grobu svojega bivšega predsednika Franceta Žužka in sicer v soboto 1. novembra ob 17. uri na pokopališču v Olivosu.

Vsem rojakom sporočamo, da jih bodo v teh tednih pred veliko družabno prireditvijo, ki jo za vso slovensko javnost prirejata SFZ in SDO v nedeljo 16. novembra, obiskali zastopniki obeh organizacij. Pridružite se tudi vi vsem tistim dobrim srcem, ki bodo pomagala naši mladini do lastnih igrišč in prostorov.

Članstvo SDO in SFZ pozivamo k aktivnemu sodelovanju pri splošni nabirki za srečolov naše mladinske prireditve. V vsakem okraju so določeni voditelji nabirke, ki so odgovorni za delitev dela. Sodelujmo vsi, organizirano in brez izjem. Gre za naše lastne prostore!

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare
Redactor: José Kroselj
Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
Argentina

CORREO ARGENTINO Central B
FRANQUEO PAGADO
Concesión Nº 5775
TARIFA REDUCIDA
Concesión Nº 3824

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 571282

XIII. kulturni večer SKA bo v soboto 8. novembra t. l. ob sedmih pri Bullrichu, Sarandi 41, Capital. Predaval bo **dr. Tine Debeljak o 70-letnici pisatelja Stanka Majcena.** Beseda o njem in recitacija njegovih del.

SKAD bo priredil v okviru Mednarodne akademske organizacije FEDECE v nedeljo 9. novembra ob 17.30 uri v Slovaškem domu, Marmol 629, Capital, kulturni večer, čigar namen bo seznaniti študente srednjeevropskih narodov z našo borbo proti komunizmu, pesmijo, folkloro in naravnimi lepotami naše domovine.

Odbor SKADA vebi vse slovenske akademike, da se te prireditve polnoštevilno udeleže. Dohod: 6 kvadrov od podzemske postaje Rio de Janeiro.

Vozne listke za potovanje z železnico, z letali ali z ladjami, nabavo potrebnih dokumentov — potnih listov, dovoljenj za obisk svojcev v Kanadi ali za stalno naselitev v tej deželi, preskrbo viz, zamenjavo denarja, odpošiljatev paketov z najboljšim blagom in denarnih pošiljk Vašim svojcem v domovino oskrbi po najnižje možnih cenah hitro in solidno novo slovensko podjetje v Kanadi

TRAVELWAYS SERVICE
626 Bloor St. W., Toronto 4, Ont.
Canada

LOJZE NOVAK
izključno zastopstvo
BUMAR, S. R. L.
Avda de Mayo 302 - T. E. 658-7083
Ramos Mejia
nudi slovenski skupnosti po najboljših cenah — tudi na dolgoročna odplačevanja — najbolje električne hladilnike, televizijske aparate, pralne stroje, štedilnike, radijske aparate, kolesa, električne črpalke za vodo, ventilatorje, šivalne stroje in vse druge potrebščine za dom.
PRIDEM TUDI NA DOM. Klicati **T. E. 658-7083** ali osebno v trgovini.

November **16.** nedelja

VI. PRIREDITEV SLOVENSKE MLADINE NA SLOVENSKI PRISTAVI V CASTELARJU

NASTOP SREČOLOV DRUŽABNA PRIREDITEV

VSI LEPO VABLJENI!

Vsem prijateljem in znancem sporočamo žalostno novico, da je dne 9. oktobra 1958 umrl v 85. letu starosti pri Sv. Vidu nad Cerknico naš predobri oče

gospod ANDREJ MAKOVEC

K zadnjemu počitku so ga položili v soboto dne 11. oktobra 1958 na farnem pokopališču pri Sv. Vidu.

Dragega očeta priporočamo vsem v molitev in blag spomin!

Žalujoči:

Sinova: V Argentini **Ivan** z ženo **Marijo, roj. Sobotič,** v domovini pa **Andrej,** župnik v fari Nova vas pri Rakeku ter hčerke **Marija, Francka** in **Ivanka.** Vse v domovini.

Bs. Aires, Fara Nova vas pri Rakeku, Rakitna, Sv. Vid, 27. oktobra 1958.

V globoki žalosti sporočamo vsem prijateljem in znancem, da je dne 13. oktobra 1958 umrl po kratki bolezni v starosti 63 let naš predobri mož, oče, stari oče

gospod VIRGILIJ SFILIGOJ

doma iz Dobrove-Brda pri Gorici.

Pokopali smo ga v sredo 15. oktobra 1958 na pokopališču v San Justo.

Vsem, ki so ga v tako lepem številu hodili kropit, ga nato tudi spremljali na njegovi zadnji poti, darovali cvetje in vence ter nam na kakršenkoli drugi način stali ob strani ob tem hudem življenskem udarcu, se iz vsega srca zahvaljujemo.

Žena **Teodora Zeletel;** hčerka **Danila, por. Levstek;** sin **Stojan;** zet **Stane Levstek** in vnuk **Adrijan**

Hišna pomočnica

k 4-članski slov. družini — mlajša ali starejša oseba — dobi namestitev

B. SELJAK

Calle Remedios Escalada 135 (ex Calle San Martin) Saenz Peña, FNGSM
Tri kvadre od postaje Saenz Peña in 3 kvadre od Lope de Vega, Gral Paz

Tričlanska slovenska družina potrebuje mlajšo ali starejšo postrežnico za trikrat na teden po pol dneva.

CARHUE 2417, Dpto. 2

SLOVENCI IZ SAN JUSTA BOMO DNE 9. NOVEMBRA SLOVESNO PRAZNOVALI

2. obletnico blagoslovitve "Našega Doma"

s celodnevno prireditvijo v društvenih prostorih **Hipolito Irigoyen No. 2756.** Pričetek prireditve ob 10 uri dopoldne z nastopom pevcev zbora iz San Justa in otrok slovenskega šolskega tečaja.

Opoldne dobro kosilo po zmernih cenah. Po kosilu tekmovanje med kegljači. Ob 15.30 zanimiva tekma v odbojki, nato družabni del prireditve s streliščem, srečolovom, šaljivo pošto itd.

SODELUJE ORKESTER MOULIN ROUGE

Prireditev ob vsakem vremenu
VSI ROJAKI VABLJENI

ELEKTRIČNO PODJETJE

JOSE LESKOVAR

išče električarje — oficiale, medioficiale in pomočnike (ayudantes) za stavbe v Buenos Airesu in okolici, kakor tudi za stavbe in industrije v notranjosti republike.

Javiti se z referenco v ulici **Juana Azurdui 2440, Cap. Federal**

T. E. 70 - 3584, 70 - 2108

"EUROPAK"
CANGALLO 439, oficina 119, I nadstropje
T. E. 30 - 5224 **Buenos Aires**

pošilja v domovino iz svojega skladišča v Trstu vsakovrstne pakete z živili, šivalne stroje, dvokolesa, radijske aparate, škropilnice za vinograd in podobno.

Pošiljamo pakete, ki so po najnovejših predpisih oproščeni carine. Pošiljamo tudi vse vrste zdravil z letalsko pošto in pakete iz Argentine z živili in blagom, ki jih stranke same prinesejo. **Paketi prispejo iz Trsta v roke prejemnika v okoli 25 dneh in so v celoti zavarovani.** Prodaja ladijskih in letalskih voznih kart za vse ladijske ter letalske družbe po uradnih cenah.

Uradne ure od 9.30 do 19. ob sobotah od 9. do 12.30
Naročila in denarna nakazila pošiljajte na:
EUROPAK — CANGALLO 439, of. 119, 1-er. piso - Buenos Aires

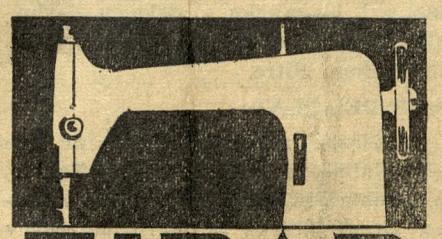

EIBAR

Vse za dom!

Najfinejše šivalne stroje, hladilnike, ventilatorje, utekočilnike, televizijske aparate Eibar de lujo, pralne stroje, najnovejše električne stroje za izdelovanje sladoleda, električne stroje za šivanje Nylon nogavic, električne aparate za čiščenje stanovanj.

Vse po tovarniški ceni nudi

Novak

Cerrito 2245 **Lomas del Mirador**

JAVNI NOTAR
Francisco Raul Cascante
Escribano Público
Uruguay 387
T. E. 40 - 1605 **Buenos Aires**

BOŽIČNI DARILNI PAKETI IZ TRSTA

CITRUS

PRISPEJO V 25 DNEH

Glavni zastopnik

Oton Fresl

Maipú 735

T. E. 31 - 5142 **Capital**

PAKETE ZA BOŽIČ
vsakovrstne, kakor tudi zdravila, NAJBOLJE IN NAJCENEJE POŠILJA
JADRAN PAK
CHARCAS 767 (Hotel Pacifico) — T. E. 31 - 8788 — BUENOS AIRES
(Ena kvadra od Plaza San Martin, blizu Retira)
Dnevno od 15. do 19. ure, ob sobotah od 11. do 13. ure
Pismena naročila kakor tudi denar pošiljajte po giro postal ali z bačnim čekom na ZDENKA KALEČAK, CASILLA DE CORREO 340, Bs. Aires
VSI PAKETI SO ZAVAROVANI in prispejo v času od 20 do 30 dni

Štev. 1.		**$ 4.10**	**Štev. 9.**		**$ 9.14**
1	kg Santos kave		3	kg Santos kave	
3½	kg sladkorja ali riža		3	kg riža	
Štev. 2.		**$ 4.81**	3	kg sladkorja	
1½	kg Santos kave		**Štev. 10.**		**$ 17.96**
3	kg sladkorja ali riža		6	kg Santos kave	
Štev. 3.		**$ 5.52**	1	kg kakaka hol.	
2	kg Santos kave		1	kg čaja Ceylon	
2½	kg sladkorja ali riža		1	kg popra	
Štev. 4.		**$ 6.92**	**Štev. 11.**		**$ 10.61**
3	kg Santos kave		3	kg Santos kave	
1½	kg sladkorja ali riža		3	kg sladkorja	
Štev. 5.		**$ 9.05**	2	kg riža	
4½	kg Santos kave		¼	kg kakaa	
Štev. 6.		**$ 20.12**	¼	kg čokolade	
9	kg Santos kave		¼	kg čaja	
½	kg čaja Ceylon		¼	kg popra	
½	kg popra v zrnju		**Štev. 12.**		**$ 14.72**
Štev. 7.		**$ 7.82**	3	kg Santos kave	
3	kg Santos kave		5	kg sladkorja	
1	kg sladkorja ali riža		4	kg riža	
¼	kg čaja Ceylon		5	kg testenin	
¼	kg popra v znju		½	kg kakaa hol.	
Štev. 8.		**$ 4.88**	½	kg čokolade	
5	kg riža		¼	kg čaja Ceylon	
4	kg sladkorja		¼	kg popra v zrnju	

Vreča 45 kg 000 bele moke $ 9.60, 17 kg čiste svinjske masti $ 11.40, tri pare najboljših Nylon nogavic $ 4.50

Cene računane v dolarjih. Dnevna valuta pesa je v časopisih. V navedene cene je vračunana že tudi poštnina. Razen tega pošiljam tudi vse vrste živil. Prav tako radijske aparate, šivalne stroje in dvokolesa itd.